

Madrilgo Kongresura, Gasteizko Legebiltzarrean barrena

XVII. mendetik hona dago Trebiñu Burgosen menpe. Urteak dira trebiñutarrek beren gogoa adierazi dutela, Araban bizi dira, Arabako lurretan dira, Arabako izan nahi dute administrazio zereginetarako ere. Orain, Lege Organikoaren proposamena egin dute Gasteizko Legebiltzarrean, auzia Madrilgo Kongresuraino hel dadin, probintziaren mugak alda ditzaten. Trebiñuko alkate Ignazio Portilla eta zinegotzi Eugenia Galarreta mintzatu zaizkigu.

| MIEL A. ELUSTONDO |

Argazkiak: Zaldi Ero



Ignazio Portilla alkatea eta Eugenia Galarreta zinegotzia, Trebiñuko udaletxearen arkupeetan.

Zer dugu beti? Aldiro-aldiri, Trebiñuk hedabideetara egiten du jauzi...

Ez da gezurra. Diozunez, aldiro-aldiri, Trebiñuren hotsa aditzen da. Hala ere, horrek ez du esan

nahi Trebiñu hedabideetan azaltzen ez denean gu geldirik gaudenik, ez garela ezertan ari. Ez. Beti ari gara arazo hau konpontzeko lanean. Batzuetan intentsitate han-

diagoa jarrita, besteetan txikiagoa, baina beti hor, lanean. Hortxe dago problema, arazoa, eta hedabideetan azaldu, ez azaldu, hor dago beti.



“Gaztela-Leonek gure eskariari baietz erantzun izan balio ere, hala ere, Madrilen onespena beharko genukeen. Hura gabe ez dago ezer”.

Problema da, beraz.

Eta ikaragarria, gainera. Trebiñu-
rentzat, eta Trebiñukoak garenont-
zat. Administrazio marko honek
zailtasun eta egoera gaitzak eragiten
dizkigu, era guztietakoak. Dela osa-
sun arloan, hezkuntzan eta, oro har,
zerbitzuak emateari dagokionean.
Gauden moduan gaude, prekarieta-
terik gorrienean. Gaztela-Leonek
ez digu behar dugun zerbitzurik
ematen eta, nahitaez, Arabara eta
Euskal Herrira jo behar dugu,
laguntza eske, gure beharrak asetze-
ko. Gaztela-Leonen mende egoteak
zer dakarren ulertzeko baliagarri da
irakaskuntzan gertatzen ari zaiguna
ikustea. Trebiñuko konderrian ikas-
teko adinean dauden ikasleen %65
Gasteizera joan beharrean daude
—hiru urte dituztenetik!—, euskaraz
ikasi nahi baldin badute. Hemengo
ikastetxeetan ez da euskara eskain-
tzarik batere egiten, eta, aldiz, Tre-
biñu euskarari lotuta dago, Araba
osoa bezala. Hortaz, hemen ikasten
geratzen badira, ez dute bertako
hizkuntz errealitatearekin bat egi-
ten. Arazoa bihurritu egiten da,
urteak aurrera, hamasei-hemezortzi
urte betetzen dituztenean, gazte
horiek Gasteizen egiten baitute
bizimodua.

**Ikasleak ikastera kanpora joateak ez
al du geroan exodoa areagotuko?**

Arriskua benetakoa da: hemengo
eskola publikoa desagertzeko arris-
kua dago. Trebiñuko jendearen
eskaera euskarazko eremuan dago,
Arabara nagusi den eremuan, alegia.
Horrelakorik eskaintzen ez bada,
gero eta ume gutxiago geratzen dira
bertako eskolan, eta modu artifizia-
lean eusten diote eskolari, ez baita-
go nahiko ikasle eskola publikoari
behar bezala eusteko. Eskaria bat
delarik, eta eskaintza beste bat, gaz-
teak badoaz. Eta adibide bat baino
ez da hezkuntza.

**“Erraldoiaren urratsa da
Trebiñu Espainiako
Kongresura heltzea,
erantzuna aldekoa nahiz
kontrakoa izan”**

**Lege Organikoaren proposamena
landu duzue, eta ezustekorik ezean
onartuko du Eusko Legebiltzarrak.
Zergatik?**

Alternatiba bat izan da. Probintzia-
ren mugak arautzea EAEko eta
Gaztela-Leongo erkidegoen estatu-
tuetan dago jasota. Hain zuzen, bi
erkidego horien kasuan baino ez
dago mugak arautzea bataren eta
bestearen estatutuetan jasota.
Beraz, estatutuaren bidea jo genuen

begiz, eta hortik abiatu gara. Guk
zirrikitu bat ireki nahi izan dugun
guztietan, Gaztela-Leonek blokeoa
ezarri du. Guk txostena landu
dugun aldiro, haiek “Ezezko txoste-
na” esan eta kito, besterik ez dute
erantzun. Horregatik jo dugu
mugak aldatzera, hori egitea Estatu-
ko erakundeei dagokielako, Lege
Organiko bidez. Eta horrela abiatu
gara.

**Eusko Legebiltzarraren bidez egin
duzue...**

Bai, udalek ez dutelako Espainiako
Kongresura jotzeko ahalmenik.
Horregatik jo dugu Arabako eta
Euskal Herriko alderdi politikoeta-
ra, gure asmoari bidea egin ziezaio-
ten Eusko Legebiltzarrean. Ekime-
na legala eta legitihoa da, eta hortik
jo dugu. Testua ere idatzi dugu,
alderdien esku utzi dugu, eta Madri-
len bidera diezaguten eskatu diegu,
egoera behin betiko konpontzeko.
Eta horrelaxe egin dute, eta onar-
tzeko bidean da.

**Gaztela-Leongo erakundeez ez dute
esatekorik?**

Madrilek du hitza, hango diputa-
tuen kongresuak. Gaztela-Leonek
gure eskariari baietz erantzun izan
balio ere, hala ere, Madrilen onespe-
na beharko zukeen, hau da, Madril-
go kongresuak tramitatu beharko
zukeen, hark du-eta azken hitza.
Hura gabe ez dago ezer. Txostena
Trebiñun sortu da, bertan landu
dugu gai honetan aditua den aboka-
tu talde baten laguntzaz. Udal garen
aldetik guk ez daukagunez Lege
proposamena Madrilen tramitatzeko
ahalmenik, Eusko Legebiltzarrak
gingo digu zubi-lana. Azken
finean, Madrilek erabakiko du, bi
erkidegoetako estatutuek esaten
dutena gorabehera, Madrilek badu-
eta probintzien mugak aldatzeko
ahala.

**Hemen onartuagatik ere, Alderdi
Popularrak erabateko gehiengo
duelarik Madrilen, uste duzue Espai-
nien ere onartuko dutela zuen propo-
samena?**

Jakina, hor dago estatuko PP. Baina
hemen ere ezezkoan zeuden hasie-
ran, eta gero zalantzak izan dituzte.
Guk aho batez onartzea nahiko

genuke, esan beharrik ez dago hori... Burgosen ere, lehen gure tesiaren kontra zeuden beti, denak, eta orain bestelako ahotsak ere entzuten hasi dira. Beraz, hor ere bada zirrikiturik... Badakigu, proposamena Gasteizen onartuagatik ere, Gaztela-Leongo PPK eragiteko indarra duela... Guztia ere, erraldoiaren urratsa da Trebiñu Espainiako kongresura heltzea, erantzuna aldekoa nahiz kontrakoa izan, tramitazioa zeinahi dela ere. Izan ere, Gaztela-Leonek, Burgosek, ez du batere argudiorik aurkeztu oraingo egoera iraunarazteko –legeak babesten dituela, besterik ez dute esaten–, eta Espainiako Kongresuan ere ez dute argudiorik izango Trebiñuren egoera iraunarazteko. Beraz, guri baietz esan, edo ezetz, irabazi handia dugu.

Argudiorik ez dutela diozue...

Ez. Esango didazu, nola justifikatu behar duten anakronismo hau. Hainbeste diru alferrik xahutzen ari dira, eta, bestalde, “administrazioen arrazionaltasuna” ari dira aldarrikatzen. Kontraesana, begibistakoa. Politika izango da ikustea nola lotzen dituzten biak!... Gu, hain zuzen, gaia arrazionalizatzeko ahaleginak egiten ari gara, kontua ez baita Trebiñuko konderria, bakarrik. Trebiñu inguruko herriak ere nozitzen ari dira egoera. Trebiñuren egoerak Gasteizera begira bizitzera behartzen ditu herri horiek ere, Trebiñun bertan ezer harmonizatzeko aukerarik izateke. Zenbait zerbitzu erabili nahi izanez gero, Gasteizera joan behar du Trebiñuko jendeak, eta inguruko herrietakoak. Askotan, hantxe erroldatu behar du... PPK ere azaldu beharko du zer den “arrazionalizatzea”. Nahi dutena besterik ez ote duten arrazionalizatzeko, alegia.

Zergatik oraindik horrela?

Hemen ez dago petroliorik, ez dago diamante meategirik... Zein da, beraz, interesa? Gaztela-Leondik esaten digute batz bestea hango erkidegoan gastatzen dutena baino gehiago gastatzen dutela Trebiñun. Eta baliteke, egia izango da, baina eskola publikoa %25ean eustea



“Trebiñuren egoerak Gasteizera begira bizitzera behartzen ditu inguruko herriak ere, Trebiñun bertan ezer harmonizatzeko aukerarik izateke”.

garesti zaie, diru asko da. Zergatik eusten diote egoera honi? Jabegoa auzia balitz bezala jokatzeko dute, tirria dute, autonomi erkidegoen arteko borroka edo halako zalapartaren bat, Trebiñuk eskatzen eta behar dituen zerbitzuei erantzun beharrean.

“Aspaldi konpondu behar zen, baina ez da izan lana gogoz egiteko konpromisorik. Ea oraingoan aurrera egiten dugun”

Uste duzue, oro har, Trebiñuk nahiko babes jaso ohi duela Euskal Herriko erakunde eta gizarte eragileen alde-tik?

Bai eta ez. Trebiñuk egin duen proposamena zenbait alderdik bere egin dute. Alegia, tramitatu ez ezik, bere egin dute. Beste batzuek, legezko eta legitimotzat hartu digute, lege ahalmenik ez dugula ikusi eta tramiterako onartu digute... Oro har, Euskal Herriko erakunde eta eragileek ez dute beti Trebiñuren arazoa bere egin. Beti ez. Eta horretan ez dugu alderdi politikorik ez erakunderik bereiziko. “Gizajo-

ok! Lagundu beharra dugu!”. Eta auzia ez da hori. Nahi beste argudio dituzte Trebiñuren auzia bere egiteko. Trebiñuk eragin eta distortsio ikaragarria du, baina ez bakarrik Trebiñurentzat, inguru osoarentzat baizik: direla azpiegiturak, direla garapen plan estrategikoak... argudioak nahi beste dira, hau adabaki bat da, erdi-erdian jarritako txapla, plan osoak ganoraz burutzea galarazten duena... Beretzat hartzeko nahiko arrazoi badituzte erakundeek eta eragileek, baina, orain arte, “Trebiñu Araba da!”, “Zuekin gaudel!”, eta askoz gehiago ez dute egin.

“Trebiñu Araba da!”...

Oso slogan polita da, erakargarria ere bai, nahi baduzu, baina hori gauzatzeko garaian ez da behar bezala lan egin. Bestela, hainbeste urte problematika hau mahai gainean dugula eta konponduko zuketena, ezta? Auzi politikoa da, Gaztela-Leonek “Trebiñu gurea da, gurea!” dio. Aspaldi konpondu behar zen, baina ez da izan lana gogoz egiteko konpromisorik. Ea oraingoan aurrera egiten dugun. Guretzat garrantzi handikoa da Eusko Legebiltzarrerara iristea, eta hortik Madrilgo Kongresura. ■

